

SA CANOVA, PARC NATURAL

—I què és un Parc Natural?
—Fotre, que ho ets de baja!
És un lloc on sols hi ha
garriga i qualche animal.
No es construeix, se conserva
tal com vol s'ecologia.
Hi pots anar qualche dia
a passetjar per dins s'herba;
sense abusar poc ni massa,
pots contemplar la Natura,
sense que et passin factura.
Ho has entès, carabassa?
—Veuràs; és que, no fa dies,
vaig dir a Na Lita, sa dona:
«Anem-mos-ne a Sa Canova
i veurem ses fantasies:
Pixatinteros de Palma
i qualcun de dins Artà,
un parc volen fabricar,
i vull esbrinar sa pauma».
Començam a passetjar:
aquí asfalt, allà llambordes,
voravies, solars, morques,
cadenes per a tancar;
una estàtua rovellada,
una oficina, paletes
de picapedrer, soletes
i qualche einota espellada.
I saps què em digué Na Lita,
tota rabenta i ofesa,
quan va veure s'endemesa?
Que jo era un «Carmelita»:
«Això ja està urbanitzat;
ets més beneït que una esponja;
si això és un parc, jo som monja,
i tu, un entabanat».

SEN GUINYOL

RESIGNACIÓ.—La darrera obra important de PERE PUJOL és aquesta pietat on l'esguard de la Mare dolorida, sense una llàgrima, el mocador de la mà esquerra i aquella cara resignada ens parlen d'una Mare de Déu, eterna, per intemporal, i Universal, per localista.

Vestida de pagesa, com escau a una mare mallorquina, abraçant el cos exànim del Fill que retén, dintre òrbites entreobertes, les imatges d'una humanitat enfollida.

És una obra d'art que enalteix la nostra portada mostrant la sensibilitat d'un escultor nostrat, capaç de plasmar en la matèria tota la grandària dels més grans dels amors.

El de la Mare resignada pel fill mort.

El del Fill envers dels seus torturadors.

La primavera ens porta cada any el misteri de la mort i el miracle de la Resurrecció. Dins aquesta resignació, al fons... molt al fons, l'Esperança.

SERAFÍ GUISCAFRÉ

Editorial

Es ben casual que la nostra portada coincideixi amb el que volem tractar en aquest editorial. Potser no sigui ben interpretat, però com que hi estam bastant acostumats a les males interpretacions, no ens estarem de dir el que volem.

De dir-hi la nostra, en una paraula.

Una vegada exposada la premissa, anem al gra.

Del que volem parlar és del treball del nostre escultor Pere Pujol. De la seva superació constant, del grau de perfecció a què ha arribat darrerament, i del poc cas que les autoritats culturals del nostre poble fan de la seva feina, si bé aquesta falta de sensibilitat ja la tenien demostrada amb la consideració que els havien merescut altres propostes de prestigi per a Artà, i de gran prominència cultural.

És necessari, però cridar de bell nou l'atenció del nostre Consistori en vers de les creacions del nostre artista, i fer-los avinent que està bé que subvencionin festetes, ballades i tiberis. Res tenim contra aquesta manera de produir-se un poble. Ara bé; en nom de LA CULTURA, així, en majúscula, s'ha de parar esment a aquestes figures que, immortalitzades en bronze, constituïrien una riquesa incommensurable posades a qualsevol museu.

Dies vendrien que els estudiosos de l'antropologia haurien de passar per Artà, per tal de conèixer, en la seva totalitat, l'home d'un temps que fuig. Per tant, les diverses rames d'aquesta ciència podrien beure de les fonts cabdals dels treballs de Pere Pujol.

L'Antropologia biològica, la social, la cultural, la filosòfica, la general i fins i tot la psicològica es troben compreses dins aquestes estàtues que representen el porqueret, el tonedor, el pareller.

La literatura i fins i tot la història poden descriure les figures.

L'Escultura, quan està feta amb la cura, la sinceritat, la veritat i l'art de Pere Pujol, la te posa al davant.

Na Batlessa està al servici del poble. No crec que no es disposi d'una o varies sales, on es puguin mostrar les creacions de l'escultor. En aquests moments, l'art de Pere Pujol és a la seva plenitud.

No crec que el poble s'arruinàs adquirint la seva obra, quan sigui d'interès etnològic. Almanco no es mira prim per adquirir altres coses de més que dubtosa utilitat.

No deixeu que l'obra de Pere Pujol vagi a omplir sales i museus d'altres pobles. Pensem que un dia seria una glòria per a Artà tenir, conservar, mostrar la seva feina, que no és més que l'estudi intuïtiu de la nostra avior, plasmat amb art damunt la pedra, la tela o el bronze.

Crec que els nostres homes de la política s'ho han de plantejar. Deixau anar la cultureta amb minúscula, les migrades actuacions de roquers afins ideològicament, però que no aporten res de res.

Edificau un monument etnològic on la nostra raça quedi eternitzada per als qui vénghin més envant. Teniu fe en el que és vostre.

Res no hi ha més Universal que l'eminentment local, sempre que el que és casolà tengui vida i essència.

Feis treballar En Pere Pujol.

Pagau-li i conservau la seva obra, sobretot l'anònima, la social, la que és essència de la nostra nissaga, i fareu un Artà gran com molts dels qui ens han precedit.

Pensau que, si no ho feis així, qualsevol dia us serà demandat i ho tendreu a la consciència.

Artà

Any III - N.º 18 - Abril, 1987

Redacció: JOAN ESCANELLAS LLINÀS
ARTURO POMAR THOMÁS
JOSÉ MISLATA CUELLAR
MAITE SERVERA GUAL

Col·laboradors: JOSEP MELLÀ
BONET DE SES PIPES
SANTIAGO PERELLÓ
MIQUEL BOTA TOTXO
BERNAT DEYÀ
MIQUEL MOREY LLITERAS
ANTONIO GINARD CANTÓ
NICOLAU CASELLAS FLAQUER

Administració: JOAN SUREDA VIVES
ROSA CURSACH SALAS
MARGARITA GINARD GINARD

Maquetatge i dibuix: ARPO
JOSEP FORTEZA HIDALGO
NICOLAU BELTRAN RIERA
JOAN ESCANELLAS GENOVART
CATALINA JUAN BRUNET

Reparditor: JOAN BUJOSA TOUS

Coordinació: ARTURO POMAR THOMÁS
SERAFÍ GUISCAFRE GENOVART

IMPRESA POLITÈCNICA
Troncoso, 3 - Tel. 71 26 60
7001 Palma de Mallorca
Dipòsit Legal P.M. 203-1983

GLOSES IL·LUSTRADES D'EN TONI BUTLER

Ha passat es carnaval
i ja no hi ha ximbombades;
llargues trobam ses vetlades,
nigú surt en es portal.
Sa Corema no és igual:
evitam moltes panxades.

Ara toca es dijunar
i oblidar ses sobrassades.
De pa amb oli i arengades,
set divendres n'hi haurà.
A Pasco podrem menjar
es rubiols i panades.

Ara és temps de penitència,
per tots, dijuni manat.
Si no vols caure en pecat,
procura fer abstinenci;
fora carn, i pacienci,
mena es peix que a tu t'agrad.

Quina llàstima!
 Amb lo ben enllumenat
 que queda es poble,
 haver de tenir tots es farols
 en es mateix costat d'es carrer.
 Amb lo hermós que hagués quedat,
 dos sí, i un altre a s'altre costat.
 Però és per demés...
 Es bon gust no corr per dins la Sala.

Per cert:
 Sa part que ha de pagar es poble,
 que bastaran a cobrar-la abans
 o després de ses eleccions?
 Voltros què creis?

N'hi ha que mos copien...

I parlant de pagar...
 es va inaugurar a l'Hospital
 un dispensari nou, i se deuen
 més de set milions...
 En Tomeu Sastre els du a s'esquena,
 i està ben empipat.
 Només faltaria que promogués
 un plet, es fes un «deshauci»,
 i es malalts haguessin de sortir
 en «camisón», i es metges, en bata
 blanca pes carrer.

N'hi ha que mos copien.
 I tornant an ets hospitals:
 Na Roseta mos volia fer creure
 que s'Insalud funciona bé
 i no feia falta un Hospital Comarcal
 a Manacor.
 Se veu que Na Roseta no ha tingut
 cap urgència mai,
 perquè dubtar que un Hospital
 a Manacor és un bé pes poble,
 és tenir una obnubilació mental.
 Manco mal que a lo darrer va votar
 afirmativament!
 Que ho és de lluny Son Dureta,
 si t'empenyen de granat!

L'Artà ha produït molts de maldecaps.
 Que si «Fulano» dóna un milió,
 que si «Mengano», cinquanta mil.
 Que si no durarem tres mesos,

perquè mos cansam de tot...
 Mirau, no tingueu mal de caparrot.
 Durarem lo que poguem.
 I oblidau «masónicos, capitalistas
 subvencionantes».
 Fins ara es subvencionats en
 aquest poble són uns altres.
 I a ses ordres!..

DEDICAT A ANTONIET SINTO amb simpatia:
 Pot ser que l'Artà sigui un diari de dretes.
 No ho sé. Lo que sí sé, és que mai ha pres
 part a la Inquisició... i no va estar
 amb sos qui donaven oli de ricino
 l'any trenta-sis. Estam?
 Al contrari, mos ne feren ofertes...
 a alguns dels qui hi escrivim.

Es pròxim número, si hi arribam,
 parlarem d'es qui copien es nostro
 estil. Comprovarem ses col·leccions
 de ses dues publicacions locals
 i destaparem sa buranya.

Ja se sap, en literatura
 s'únic robatori permès
 és aquell que va acompanyat
 d'assassinat.
 Creim que el copiadore és
 superior literàriament.
 Però Sa Comare encara és viva.

Es dia de Sa Gran Festa de s'entrega
 de Ses Comares. Els diners que
 se recaptin seran per ajudar
 a s'Ermita. Mil punyetes dic!

Sa Corema ja se'n va,
 vénen ses festes de Pasqua:
 bones panades i robiols dolços;
 abans, s'Endavallament!
 Per cert que el Sant Sopar
 s'acaba. Fa anys i panys
 que se demanava millores
 i no han arribat. N'hi havia
 que hi posaven es cor,
 i altres amagaven es braons.
 Per tot això, requiescat in pace.
 Amén.

**Ferretería
 Pascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
 Teléfono 56 23 92
 ARTÀ - Mallorca

Ferretería SAN LORENZO

Calle Mosén Galmés, 37
 Teléfono 56 96 50
 SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
 PINTURAS • BRICOLAGE
 SERVICIO DE ALQUILER
 HORMIGONERAS - COMPRESORES
 GENERADORES - MONTACARGAS
 M. DISCO - ETC.

ARTAnencs fora d'ARTÀ

NCF

NOM: FRANCISCA SANCHE LLADÓ.

Malnom: De cas Missèr Coll.

Edat: 38 anys.

Ocupació: Cap de Premsa del Consell Insular de Mallorca.

Aficions: La lectura.

Adreça: C/. Andreu Feliu, 20, Ciutat.

Casada amb José Pipó, tenen 3 fills, de 16, 14 i 9 anys.

Relació amb el poble, a través de Conxi Morey, Catalina Sard, n'Israel, En Serafi Guiscafrè, Na Mariàngela Pujamunt, etc. Fa poc vingué amb el President, Sr. Albertí, per inaugurar els locals de la 3.ª Edat.

És néta de D. Jaume Lladó, que va organitzar bona part del nostre arxiu de l'Ajuntament.

NOM: BARTOLOMÉ TOUS GALMÉS.

Edat: 42 anys.

Ocupació: Funcionari-Jefe de Secció Administració de la Seguretat Social. Secretari Accidental.

Aficions: Entrenador de «Baloncesto».

Adreça: C/. Fco. Martí Mora, 12, 5.º D. Ciutat.

Casat amb Magdalena Nadal.

Fills: 2 Joan i Maria, de 9 i 5 anys.

Relació amb el poble: Sobretot amb En Toni Serra per qüestions de Sa Càmera Agrària, i altra gent del poble per assumptes de la Seguretat Social, sobretot dels autònoms.

En Tolo va escriure molts anys cròniques de «baloncesto» per al «Diario de Mallorca». L'any passat encara se va treure el títol d'entrenador. Fa vida familiar, i es caps de setmana se'n va a Sa Cabaneta, on hi té una casa.

PARLAR BÉ POC COSTA

Eleccions Municipals

Les eleccions s'acosten. D'aquí a poc, si no menten indicis, reverdirà la pugna, inevitablement. Comença a sèr hora de tenir-ho a punt i que les diverses formacions ultimïn les candidatures, que **les remors** s'acabin (no digueu «els rumors») i es resolguin definitivament **els dubtes** (no «les dubtes»). Pacència i endavant, que tot arriba! Ben aviat, tothom serà a nivell i a punt d'emprendre l'escalada més o menys espinosa cap al poder municipal, esquiterell per a la majoria i reservat a pocs, perquè el consistori artanenc, com el cenacle de l'eucaristia, és aparellat per a tretze.

Així doncs, amb la pretensió d'aconseguir el batlatge o, si no, qualche **regidoria** (no «concejalía»), els púgils escollits han d'ocupar l'arena, per sostenir, mentre duri la campanya, una **lluïta** (no val a dir «lutxa») prou animada i ambiciosa per garantir a l'electorat que els pretendents a la funció pública són persones realment capaces de sortir-se'n amb èxit. Tant de bo que així fos! («Ojalà» no és correcte).

Per descomptat (evitem de dir «des de luego»), la **sang mai no arriba a la mar** (i menys encara «al río»). No es tracta, òbviament, d'un **duel** («duelo» és castellà pur), però tots els altres, que participam a les eleccions amb l'infinitèsim del sufragi global, assistirem com a invitats d'honor a l'encontre dur i **disputat** (no «renyit») dels propis concurrents, amb els atractius

que li pertanyen: empaperada de carrers, distribució de programes, escampadissa de **fullets** (no «folletos») i octavilles, **mítings** a balquena, festes a discreció, sarau a qui pot més i colorit a rompre, per a obtenir el **suport** (no «l'apoio») majoritari cap a la pròpia opció i el consegüent **rebuig** (no «retxasseu» ningú) de les posicions adversàries. No faltaran **enquestes i sondeigs** («encuestas» i «sondeos» són castellanismes) per mesurar la intenció de vot i guiar la turba d'indecisos, tant o més, per ventura, que els **eslògans** o lemes publicitaris i la inefable paraula dels pretendents.

En un **mítig** electoral, els candidats, i sobretot la persona que **encapçala** la llista (sense que l'encabeci), fan ús de les facultats oratòries, per presentar, de forma convincent, els **avantatges** de la postura pròpia (no digueu «les ventatges»). Es diran moltes coses, i algunes, tiradores. Qui és procliu a la retòrica vana, no plandrà excessos per **arrossegar** vots (que no «karras-tri» cap), prometent disbarats impossibles, com el **món i la boïlla**, la **seu plena d'ous** o, fins i tot, la **lluna dins un cove** («l'oro i el moro», que ho prometin en castellà). Caldrà, doncs, de tenir bon criteri per destriar el bessó de la clovella, i l'or de l'oripell. Afirmem la punteria per la retxillera de les urnes, per celebrar l'encert amb alegria enlloc de lamentar-nos per haver errat el tir quan **això no és pugui adobar** («la cosa no té arreglo» és cosa de no dir). I el privilegiat que faci ús de la paraula, que respecti aquest do de natura divina, mesurant allò que vol dir, tant en el fons (la veritat i prou) com en la forma correcta de comunicar-ho. Tant de bo!

JOAN ESCANELLAS I LLINÀS

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Teléfono 58 90 12

PER A QUEDAR SATISFET
PEIX FRESC - CARN DE PRIMERA
I NA PILAR A SA CUINA!

Carrer Leonor Servera
Devora Es Moll

CALA RATJADA

ANTONI LLITERES I CARRIÓ, Músic artanenc del Barroc

per PERE ESTELRICH I MASSUTÍ

L'any 85 fou una mica l'any de la recuperació d'aquest músic mallorquí del Barroc, Antoni Lliteres Carrión (tal com és conegut al món de la musicologia castellana). Va néixer el 18 de juny del 1673 al poble d'Artà, com ho assenyala Antoni Gili i afegeix: «Era el darrer fill de la família nombrosa constituïda pels esposos Antoni Lliteras i Cervera, àlias Rotget, i Caterina Carrió i Alzina, que es casaren dia 20 de febrer de l'any 1649 (...) fou batiat el mateix dia del seu naixement...»

Per influència del també artanenc Joan Massanet Terrassa, capellà d'altar del Rei Carles II «El Hechizado» i músic de la Reial Capella, Lliteres anà a parar a Madrid al «Real Colegio de Niños Cantorcicos», els quals formaven part de la susdita Capella de Sa Majestat. Mn. Gili considera que «...serían los únicos artanenses que asistieron como músicos a las exequias fúnebres del pare Antoni Llinàs celebradas en Madrid en 1693, a los cuales asiste el mismo Rey Carlos II».

Josep Sureda Blanes escrigué: «L'al·lotell Lliteras pogué veure un espectacle típic de Madrid: exposat el cadàver del pare Llinàs a l'església de Sant Francesc, una gentada esvalotada es dedicà a tallar-li els cabells i a retallar bocinets de l'hàbit; tot-hom volia tenir relíquies del sant baró. L'autoritat hagué de posar-hi guaites per aturar la feta».

D'aquesta anada de Lliteres a Madrid no en tenim dades gaire concretes. Seria cap el 1683, a la edat de deu anys. Quan els cantaires canviaven de veu, havien de deixar la corporació infantil; se'ls subvencionaven els estudis encaminats cap a mestres de capella, composició musical, organistes, cantaires, etc., també religiosos com seculars.

El 1693, als 20 anys, A. Lliteres és nomenat «músico de violón» de la Reial Capella, cobrant un sou mensual de «Duzientos reales de vellón». En una relació del mes de març de l'any 1715, es fa constar que la seva paga és de 600 ducats.

A poc a poc, el nom de Lliteres va ser apreciat; els seus mèrits li ajudaren a realitzar carrera a l'entorn de la Cort. «Dize el Patriarca (personatge aleshores de molta influència) que quanto expresa este Musico es cierto y su habilidad tan conocida en la composición y violón, que no haze poco quien lo compite...». A part, treballava també com a músic a la casa de la Duquesa d'Osuna.

Antoni es casà dues vegades. Primer amb Manuela Sánchez de Aguiar, abans del 1700. D'aquest matrimoni nasqueren tres fills: Manuel, José i María de la Concepción. Del segon matrimoni amb Luisa Benita Montalvo, neix sols el fill Antoni.

Més envant fou un dels encarregats d'organitzar l'Arxiu de Música de la Reial Capella que s'havia incendiat el 1734. Sembla que hi va aportar música pròpia de faristol per a les vespres, obres que són comparables a les de «Palestrina, Scarlatti, Victoria y Guerrero», segons José García Marcellán, autor del Catàleg de l'Arxiu. Tal volta actuà i tot de Mestre de Capella.

Lliteres moria a Madrid, el 18 de gener del 1747. A manera de curiositat, podríem esmentar que al seu testament dóna instruccions sobre la mortalla, el lloc de l'enterrament, les misses a celebrar i altres punts. Entre els objectes inventariats anotam: «6 Batallas de Flandes», entre les pintures; «2 jarrones barro hchos en Mallorca, adornados con flores», «1 violón de Cremona, echo de mano de Stradibarius, mal tratado» i «1 guitarra de Madrid».

Quant a les obres, no és possible establir una relació exhaustiva. Algunes no estan catalogades encara. Vet aquí algunes:

VÍSPERAS para todas las festividades, 3 MISAS de Facistol, 14 SALMS, 8 MAGNIFICATS, 8 CANTATES I VILLANCICOS, ORATORIO sobre la vida de San Vicente; les òperes: LOS ELEMENTOS, JÚPITER Y DANAE, DIDO Y ENEAS; les sarsueles: CORONIS, EL STRAGO EN LA FINEZA, i altres, encara per fixar.

(Publicat a «Palau Reial»)

TALLERES MIGUEL MOREY

AVDA. FERROCARRIL, 5 - TELF. 56 21 20 - ARTÀ
NUEVO SERVICIO OFICIAL CITROËN

Ahora financie su nuevo vehículo o furgoneta CITROËN al 5%
VENGA A VERNOS Y SOLICITE INFORMACIÓN

PETITES HISTÒRIES D'ES SAULONAR

ES DARRER VELLMARÍ

Es Saulonar configura el seu paisatge amb la combinació d'una mar canviant en totes les gradacions del blau, contrastant amb els innombrables verds dels turons veïns i els ocres dels seus penya-segats.

A l'alba i a la posta de sol, aquells blaus poden devenir en un grisenc argentat, que els dies de calma, quan la boirina sura per damunt la planúria de les aigües, el conjunt es torna irreal, màgic, com si el Creador es complagués en la teúrgia de l'encantament.

Naturalment, Ulisses, no creuà aquest fondals tornant de la guerra troiana; però estic segur que, quan es feia formar en el pal major del seu vaixell i feia tapar l'oida als seus mariners, navegava per un mar consemblant. Aquest espai de la Mediterrània que va des de les Puntes de Na Brafí, fins al freu de Cala Mesquida, era l'hàbitat d'un vellmarí, pels voltants de la dècada dels vint. Els carabiners de Cala Mesquida que feien guàrdia a la costa per tal d'evitar els desembarcs de contraban, els mariners calarajaders, i els pescadors de canyeta, eren testimonis de les seves apa-

ricions per les barbicanes del Faralló, per Punta Prima i per Sa Falconera quan havien puuejat qualche pesquera.

Era un animal esplèndid, de quasi tres metres de llarg, amb un pelatge grisenc com la mar de matinada, amb una taca blanca en el ventre, que es destriava quan a l'hivern prenia el sol pels primers de Font Celada o per les volades d'Es Cingle.

Nedava majestuosament, perseguint tonyines, i quan els pescadors matiners prenién lloc a les pesqueres, guaitava el cap crestat del qual s'entrellucaven uns ulls riolers i

uns mostaxos blanquinosos, que li donaven tot l'aspecte d'un vell quimèric sorgit de les profunditats abisals.

Quan els mariners atracaven els seus llaüts pel Matzoc o S'Arenalet per tal de baixar el peix agafat de matinada i anar a Sa Cova, Sa Vinyassa, Aubarca o Es Verger, per baratar-lo amb pollastres, ous o conills de caça, ell, intuïnt

- Ha sido destinado a Artá, como administrador de Correos, D. Mariano Marcos Puerto, que hasta ahora desempeñaba el mismo cometido en Son Servera. Tomará posesión a primeros de Abril, o sea uno de estos días. Nuestro paisano Bartolomé Amorós Navarro ha ido destinado a Pollença.

- Debemos resaltar el detalle del Ayuntamiento de editar gratuitamente un listín local de teléfonos que facilite estupendamente la comunicación urbana.

- Debemos hacernos eco de la exposición de Bru en Manacor. Un éxito merecido. Pocas exposiciones muestran como ésta el dominio del oficio, el buen gusto por el color y el acierto en el dibujo, con unos volúmenes que reflejan el dominio del dibujo por este artista que habita entre nosotros. Cuando el arte es auténtico y el artista domina su oficio, la belleza se hace presente. Totalmente alejado de aficionados con pretensiones de artista que padecemos en ocasiones. He ahí a un profesional. Enhorabuena al amigo Bru.

- El próximo nueve de Abril, en el Teatro del Centro Social, va a tener lugar una velada de información a los artanenses sobre un intento de paralizar la urbanización de Sa Canova. Estarán en ella el Presidente de la Confederación de Empresarios, D. Francisco Albertí, nuestro colaborador Bernardo Deyá, la srta. Guírtar, el Sr. Martínez y nuestro paisano Josep Melià. La velada promete ser interesante. Podrán hacerse preguntas y se dará toda la información que se solicite.

- Calladamente un grupo de artanenses donan periódicamente sangre, celebrándolo

se el domingo trece de Marzo en la vecina población de Capdepera, en el Colegio de S'Alzinar, una imposición de medallas, y en donde Pedro Bonnin Fuster, Faustina Galea Rocha e Israel Sánchez de la Encarnación consiguieron la de plata, por veinticinco donaciones. Acompañaron al Presidente de la Hermandad, que lo es del Consell Insular de Mallorca, D. Jerónimo Albertí y el alcalde de Capdepera, asistiendo donantes de Vilafranca, Manacor, Porto Cristo, Sant Llorenç, Son Servera, Colònia de Sant

la tírria i malvolença, nedava entre dues aigües fins a Cap Ferrutx i entrava dins la Cova dels Coloms, fins que salpava altra vegada la barca calarajadera d'es Lareus, es Velle-tes o es Blancus.

Els pescadors de canyeta no l'espantaven tant. I això que el maleïen a les totes quan compareixia un cop haver grumejat la pesquera, perquè salpes i oblades tot i no essent del gust del nostre vellmarí, no entraven mai a la marinada enc que hi hagués sabonereta.

Quan acabava l'hivern i els dies s'allargaven, deixaven de veure'l. La cridada del sexe l'omplia d'inquietud i nedava dies i dies mar endins cap a llevant, tal volta fins a les costes sardes o corses.

Hi havia qui deia que qualche primavera sortia pels illots de Cabrera, on l'esperava la femella en qui congriava un nou esser.

Els carabiners no l'assustaven gens ni mica. Amics de les postes de sol quasi el podien tocar amb la mà. Els veia venir caminant pels viarans cansadament, amb el fusell a la bandolera, i escoltava la remor de les converses quan, a l'hora de les confidències, es contaven els afanys. Els carabiners formaven part d'Es Saulonar, com una ovella perduda o una cabra muntanyenca; eren part del seu paisatge.

Això tal vegada el dugué a perdre.

Els carabiners, guanyaven poc aleshores i eren presa fàcil de la temptació de la compra. En March i els seus socis fabricaven quarterons pel Nord d'Àfrica i molts d'ells arribaven a Mallorca per mar, d'Alger o d'Oran. L'any vint-i-tres, quan en Primo de Rivera va pegar el cop d'estat, es va proposar acabar amb el contraban. Les ordres eren severes, i el sergent Arbona vetlava molts de vespres damunt la Torre d'Aubarca. A la fi, En Primo va afluixar, tal volta copsat per aquell lema del nostre contrabandista, abans que financer: «Els homes, o diners o dinars».

Me direu que hi té que veure la història del darrer vellmarí amb els carabiners, el contraban, En March i En Primo de Rivera.

Tots; tot el conglomerat humà que trespava Es Saulonar, carabiners, pastors oguers, porquerets, pescadors, contrabandistes, mariners, cercadors de camamil·la i fonoll marí, cercadors de reina, palmers, esclata-sanquers, caçadors, tots, tenen una part de culpa que actualment el vellmarí falti de per Sa Pedra des Pont i de Sa Vaca.

Ell era la llibertat, l'escuma de la llibertat, i l'home vol subjugar tot animal que alena damunt la Terra.

Creim que un dia, procedent de Llevant o de Ponent, tornarà el vellmarí a prendre possessor de les planeres i coves que habitava el seu avantpassat. Ara escoltau el que passà per aquelles saons en Es Saulonar, lloc màgic, verjo, de la Mallorca màgica i verge que se'n esmuny d'entre les mans, inconscientment contaminada per l'animal dominador de tots els altres, que es proclama Rei de la Creació, i que si no s'atura a reflexionar, regnarà damunt el desert negre de la destrucció.

(Continuarà)

ES BORNÍ

Pere, Cala Rajada y Capdepera, así como los de Artà. Con diez donaciones figuran:

Jaime Casellas Flaquer
Balbina Gil Fuster
Magdalena Santandreu Sureda
Miguel Cursach Gili
Luis Gomila Bernat
Margarita Torres Payeras
Margarita Payeras Sureda
Pedro Sureda Amorós
Bárbara Ferrer Sancho
Antonia Flaquer Santandreu
Magdalena Pomar Carrió
Antonia Martín Bisbal
Isabel Gili Morey
Sebastián Massanet Font
Isabel Mas Carrió

DIADA AUTONÒMICA

Vuit mil dues-centes tallades de coca amb xulla i botifarrons de Can Rafel es repartiren, amb quaranta quilos de figues seques, entre altres coses, a Sineu. El «Stand» d'Artà fou uns del més visitats. Un tapís d'en Pedro Fernández, feina d'Aina Alzamora Cinta, i brodats mallorquins, era el que es presentava. Com a

representants de l'Ajuntament, Caterina Tomàs, Joan Sureda i Tomeu Ginard. Varen quedar com a senyors.

S'ERMITA

L'ARTÀ obre una subscripció per ajudar S'Ermite de Betlem! Deu mil pessetes. No hem de consentir que els ermitans conveïns nostres ho passin malament. El foc degué cremar-los moltes caeres i ha impossibilitat la producció de mel. L'agricultura, a pesar del que diu En Romero, va tot lo malament que pot anar. S'ha de pensar el que feim. Com ara aquesta subscripció a la qual hi podeu aportar els donatius que vulgueu al Banc Central, compte corrent 210390, Artà Revista.

• En Sarasate va exposar aquest flautista a la segona mostra de Pintura i Escultura per a la Tercera Edat. Excusa el dir que fou una de les més celebrades. Ara l'exposa a Manacor, i prest viatjarà a Alemanya, a Munich. Aquest Sarasate, a sa edat que té, no para.

per LAU

FRANCESC CANO

L'hoste d'avui, D. Francesc Cano, Paco pels qui el tractam més, de 77 anys molt ben dits malgrat les sembatudes a què la vida l'ha sotmès ha estat un dels cantants lírics de més renom de l'illa. Va encapçalar les cartelleres de famoses companyies com les d'En Vendrell, Aguilar Terol, Mayral. Aquí el teniu disposat a contar-nos l'aventura de la seva vida de rodamon.

—Mumare, diu, era d'Artà, parenta des Ladàries de Manacor i mumpare era de Puerto Rico, vengut a Espanya per fer-se misèr. Es seu tutor va ser el conegut Pérez Galdós. Això era devers el 86 ó 87. Com que teníem sa tia Magdalena a Manacor, la va visitar i segurament hi coneixeria mumare. Noltros vàrem ser 6 germans, 4 de vius: es major, En Daniel, que va ser telegrafista i després notari de Maó; en Tomàs, que va obrir s'apotecaria d'Artà, on avui és can Jaume Garamieu, Na Mercedes i jo. Me vaig casar amb Monserrat Pascual i hem tengut 3 fills: En Tomàs, que és director de sa companyia Air Europa; En Sergio, director des Banc de Santander a Felanitx, i Na Maria Àngela que està a sa Facultat.

—Es primer contacte que vaig tenir amb so públic va ser fent teatro a sa Juventut Seràfica en temps del P. Mòger, el P. Poció, el P. Ginard Bauçà... i cantava amb En Tomeu Sua, en Miquel Videll, En Tomeu Puig i En Rosendo Massot, fill des notari. Jo feia es solos de ses misses, i es coret el dirigia es frare Nonga, En Toni. També vaig fer teatro amb En Toni Rai i En Toni Blanc. Després posàrem en escena ses sarsueles de sa Galeria Salesiana. Record que En Toni Leu tocava es piano i que mumpare i tot, amb En Carnisser i En Soriano pintaren es decorats. Ja actuàrem en es Teatro, que era nostros i de l'amo En Llorenç de s'Estepar. Me vaig fer mestre d'escola i vaig anar de suplent 16 mesos a Capdepera, que va ser quan vaig aprovar ses oposicions. A sa tornada a Artà per substituir en Graullera, va estallar es Moviment. Jo perteneixia a Esquerra Republicana, que tenia es local damunt es Forn Nou. Ademés, escrivia

a «Nosotros» de Manacor, per s'amistat que m'unia amb so director, En Miquel Duran. Mumare passava molta pena que no me detenguessin, però jo continuava sortint pes poble; llavors era directiu des Club Deportivo Artà. —«Mumare, li vaig dir, ja heu sé que me detendran perquè m'he significat massa, però vos sabeu que no he fet res mal fet, així que no tengue por». Lo que jo no m'esperava mai era que també detenguessin es meu germà Tomàs... Ell' no era actiu; lo únic que tenia és que era es titular des poble i hi podria haver qualque enveja. En Puja-munt estava internat a Reus, i es potecari Cusi ja era mort... no heu sé... ell havia fet sa reforma des cementeri... Bé, mos agafaren a tots dos, En Toni Rai i En Toni Verger, que feia més d'un any que es meu germà mantenia de medicines; tocaren devers les 6, i mumare va obrir sa porta. En Roig me va fotre una culatada feresta. Varen dir: «Au! vestiu-vos!» Primer mos dugueren a Bellver i després a Regana, a fer carretera. A sa família casi no la vérem més, mos enviaven menjar i no mos arribava... Vaig anar a parar en es corter del Carme i me privaren de sortir i tot, quan ets altres soldats ho feien. Me sorteen i, amb 50 mallorquins més, mos incorporaren en es Tercio de Requetés de S. Miguel de Tolosa. M'agafa es final de sa guerra a Tembleque i me trasladen a Bilbao... Allò no acabava mai.

Ses primeres armes des cant un poc en sèrio les vaig fer a Manacor, on fundàrem s'Agrupació Artística. Cantava de solista de sa Capella, i com que es canvi de veu va ser per bé, me vaig convertir en un tenor. Per recolectar dobbers a causa d'unes torrentades organitzàrem unes quantes funcions amb obres d'autors locals. Es més prolífic fou En Sebastià Rubí. Férem «Mestre Pep ja és futbolista» i, sa més famosa, «Ai Joaquim que has vengut de prim», coincidint amb es «Lama Muni» d'En Servera. Mos pensàvem que En Rubí faria es personatge central, però vé i me diu: —«No, tu l'has de fer». —«Jo no vaig de fer això», —Dic. —«Sí, tu faràs riure perquè tens gràcia», —digué. Bé, jo me vaig guiar per un sabateret remendon d'Artà.

(Continuarà)

AUTOS ESCANELLAS

Argentina, 31. Teléfono 56 21 15

ARTÀ

EXPOSICIÓN Y VENTA

¡VISÍTENOS!

SERVICIO OFICIAL

SUZUKI
SANTANA

Sa Colònia de Sant Pere

No son muchos los acontecimientos que suelen tener lugar en este apacible rincón artanense, y cuando sucede algo fuera de la rutina normal, casi siempre gira alrededor de la Parroquia o de las tres sociedades que tienen su sede en el término municipal, que son: Club Náutico, Centro Cultural y Club de la Tercera Edad.

Por ser esta última la más joven, y por tanto la menos conocida, vamos a hablar de ella, haciendo un poco de Historia de su Nacimiento y circunstancias en que vio la luz.

En un domingo del mes de Septiembre de 1985, visitó la Colonia el Ilmo. Sr. Conseller de Acció Social del Consell de Mallorca, D. Miguel Fiol, seguramente en plan de ver sobre el terreno cómo iban las cosas sociales en nuestra pequeña Entidad.

Entre otras cosas se interesó como funcionaba el Club de la Tercera Edad en la Colonia, a lo que se le contestó que no existía, puesto que la población era pequeña y, además, no había local para albergarlo.

Se extrañó de que no estuviera organizado el Club, y dijo que la meta que se había propuesto la Autoridad Autonómica era la de que no faltara una Asociación de la Tercera Edad en cada pueblo de la Isla, y que se consideraba que hacía tanta más falta cuanto más reducida fuera la población.

Quiso ser el local ocupado por el Centro Cultural, observando las deficiencias que acusaban los techos, ventanales, puertas, etc., así como la falta de mobiliario adecuado, unido al agravante de que el edificio estaba ocupado por el C.C. y no se le podía desplazar.

Inmediatamente dio una solución, diciendo: Si el Centro Cultural tiene una Sección Juvenil, también puede tener una Sección de la Tercera Edad; por tanto, poneros de acuerdo con la Directiva de la Sociedad y podeis compartir el local perfectamente. Prometió una ayuda económica para empezar a adecuar y amueblar el local, y así comenzaron los trámites para llegar a la organización actual, que tiene en estos momentos 60 socios con el carnet de la Tercera Edad.

Muchas fueron las teclas a pulsar para conseguir dar vida al Club, pero se consiguió que el 26 de Julio de 1986 se celebrara la inauguración oficial del Club de la Tercera Edad San Pedro, con asistencia del Excmo. Sr. Presidente del Govern Balear D. Gabriel Cañellas; Alcalde de Artà D. Jaime Morey; representante de la Colonia, D. Antonio Llaneras, y la práctica totalidad de los habitantes de la Colonia.

Explicado someramente su origen, veamos como funciona, para conocimiento de aquellas personas interesadas en ello: Las Directivas del Centro Cultural y del Club trabajan coordinadamente para todos aquellos casos en que se tratan asuntos de interés general, pero cada una programa las actividades propias de sus socios, procurando jamás entorpecerse. Siempre se han llevado bien hasta ahora, pudiendo asegurar que los socios de la Tercera Edad han salido ganando en el conjunto, ya que el pago de una cuota les da derecho al local y a tomar parte en cuantas actividades organiza el Centro, y los socios del Cultural, por imperativos del Estatuto, no pueden poseer el carnet de la Tercera Edad si no han cumplido los 60 años o están en unas condiciones especiales, y, por tanto, les está vedado el participar en actividades en que se precise el carnet de los mayores. Así ocurrió con la excursión para presenciar una función de Doña Francisquita, y alguna otra que tuvo descuento para la Tercera Edad.

Es de suponer que, con el tiempo, coordine sus actividades con la Asociación de Artà, cosa que aún no se ha conseguido, pero sí se han hecho varias excursiones combinadas con las Sociedades de San Lorenzo y Manacor.

Pero el verdadero motivo de esta croniquilla es hacer saber que, el 27 de Febrero ppdo., se celebró Asamblea General del Centro Cultural y Tercera Edad, entrando como tema principal del orden del día la renovación de cargos, puestos que algunos directivos llevaban varios años en ellos. Dimitieron, para empezar, los dos máximos responsables: Presidente del Centro Cultural y Delegado del Club Tercera Edad.

Se procedió a la votación por el método de listas abiertas, que estuvieron expuestas en el local con nombres de todos los socios que quisieran consultarlas, si bien D. Damián Bisbal expresó su deseo de que no le votaran, pues pensaba se merecía ya el descanso y que convenía introducir savia nueva en la Directiva.

Fue votado por unanimidad D. Gabriel Garau Mestre para Presidente del Centro Cultural, y como Vicepresidenta Dña. Margarita Genovart Darder, comprometiéndose a actuar como Secretaria Doña Antonia Bisquerra Nadal.

Los cargos del Club de la Tercera Edad fueron reelegidos también por unanimidad, introduciendo la novedad de nombrar para el conjunto dos Secretarías y dos Tesoreros.

El local de la Biblioteca se llenó a rebosar, y fueron aplaudidos con entusiasmo los colaboradores que habían conseguido con su esfuerzo, así de la nada, que la Colonia tenga unos locales para reunirse, y organizaciones para aunar esfuerzos.

Deseamos mucha suerte y aciertos para los que tomaron el relevo. Colonia de San Pedro, marzo de 1987.

JOSÉ CANTÓ PLANISI

KING COMBO: Una orquesta para el éxito

En estos días ha tenido lugar un acontecimiento que debe quedar anotado en los anales de nuestra local historia. Formar un conjunto para algunas actuaciones es relativamente fácil. Crear una orquesta y actuar veinticinco años seguidos es un hito que debe señalarse.

Los componentes de la King Combo celebraron sus bodas de plata.

Hay que decir que, en estos veinticinco años, trabajaron siempre con la misma empresa, si bien pudieron hacer bolos actuando en casi todas las localidades de Mallorca. Asimismo, Formentor, Son Vida, Valparaíso o Fénix, hoteles con clientela exigente han sido testigos de su manera estupenda de entender la música para bailar.

Los fundadores fueron Sebastián Perelló (Barrines), Lorenzo Mestre (Vives), Antonio Nebot (Xinet), Miquel Fuster (Mosca). Hoy sólo quedan Pedro Negre (Mondoi) y Matías Forteza (Gallet), que han renovado el conjunto con Santiago Madrid y Luis, un canario que se incorporará próximamente.

Un emocionado recuerdo y una felicitación a estos artanenses que hicieron de la música su *modus vivendi* y fueron y son magníficos intérpretes de la música moderna, popular en aquel momento.

Cala Mesquida, Romántica y Tropicana han tenido en este tiempo una orquesta que hizo agradables e inolvidables las vacaciones de miles de turistas, y esta orquesta estaba formada por paisanos nuestros en su totalidad. ¡Enhorabuena y a por las bodas de oro, muchachos!

**Carpintería Metálica
y Cristalería**

Taller: Carrer de Ciutat, 74
Particular: Na Caragol, 4
Tel. 56 24 82
ARTÀ (Mallorca)

Carnisseria Ca'n Rafel

ESPECIALITAT
LLANGONISSA I BOTIFARRONS
ESTIL PAGÈS

Carrer Santa Catalina, 20
Telèfon 56 22 36
ARTÀ (Mallorca)

Club de la Tercera Edad

En el Club de la Tercera Edad de Artà se desarrollan varias actividades: excursiones a muy distintos puntos de las islas y de la península, juegos de damas, ajedrez, cartas en sus distintas modalidades, petanca y otros muchos; pero el juego o deporte de una sola pieza es el billar que, gracias a nuestro buen amigo Cristóbal Ferrer, nos permite a los pensionistas efectuar una buena serie de ejercicios y movimientos muy útiles para las personas de la Tercera Edad.

Hace muy pocas fechas finalizó el campeonato de cuarta categoría, en el que tomaron parte diecisiete jugadores, la mayoría sin conocimiento alguno del juego, pero que dieron un verdadero espectáculo por el número de «carambolas» realizadas y la forma de hacerlas; algunas de ellas no las mejoran los campeones de este deporte.

Actualmente está en su fase final el torneo de tercera categoría en el que participan doce jugadores; torneo que se presenta muy interesante, ya que, a falta de dos partidas, no se puede decir con certeza quién será el primer clasificado.

Una vez finalizadas las partidas de tercera, dará comienzo el campeonato de segunda clase B, y, posteriormente, los de segunda clase A y primera categoría.

Los primeros clasificados de cada grupo serán obsequiados con un trofeo que se entregará en una cena o comida de compañerismo. ¡Animo y suerte, amigos!

OREL

COMARES D'OR, ARGENT I BRONZE

Per a revaloritzar la tasca cultural de la gent del nostre poble, la revista ARTÀ va instituir uns premis anuals de reconeixement de mèrits, amb diploma per a persones o entitats que treballassin per a la cultura o el benestar dels habitants d'aquesta Vila.

Degut a la interrupció de L'ARTÀ, va quedar suspesa aquella concessió, però hem pensat posar-nos al dia.

Us feim mercès de l'acta i us anam a dir a qui han estat concedides les comares de tots aquests anys passats.

OR	1983 BELLPUIG Pels 25 anys	1984 D ^a MARIA IGNÀSIA DELS OLORS Per la residència de persones majors	1985 CRISTÒFOL FERRER PONS Per Na Batlessa i Club Tercera Edat	1986 PERE FERRER PUJOL Per feina artística
ARGENT	ESCLAFITS I CASTANYETES Per la feina folklòrica	CONFRARIA ENDAVALLAMENT Pel Divendres Sant	ORFEÓ ARTANENC Per la feina cultural i artística	CLUB TERCERA EDAT Per l'animació d'aquest col·lectiu dins Artà.
BRONZE	AINA ALZAMORA AMORÓS Artesania de llatra	JERONI GINART ESTEVA Artesania de fang	MARIA FERRIOL GOMILA Artesania de llatra	TOMEU ALZINA (Pa amb oli) Pel Museu Etnològic

Aquestes comares i els diplomes corresponents s'entregaran en el transcurs d'un espectacle que s'anunciarà prèviament.

A tots els premiats, gràcies per allò que han fet per merèixer-los, i la nostra enhorabona.

Per la Redacció de l'ARTÀ

PARAPSICOLOGIA

(Las Pirámides y las Ondas de forma)

El efecto de las pirámides producido por las «Ondas de Forma», según la opinión prácticamente unánime de los egipólogos, la conservación de las momias faraónicas se debe en gran parte a la forma peculiar de las pirámides, donde fueron depositadas hace millares de años. Es uno de los milagros que las ondas de forma pueden realizar. Los sabios que llevaron a cabo las excavaciones de Deir el —Bahari, cerca de Tebas, en 1881 encontraron los cuerpos incorruptos de los Thutmes, los Ramsés, los Amenofis. Les tocó desenvolver a las momias que encontraron, los cuerpos casi blancos. Este hallazgo pareció tan milagroso que nadie quiso creerlo. En la tumba de Iznirhebe, Reina de la II dinastía encontraron las frutas del festín mortuorio tan frescas, que podían verse las huellas de los dedos en la carne de los dátiles.

Ahora bien, en el interior de estas pirámides, tanto las auténticas, las del Valle del Nilo, como las reproducciones en miniatura que, no obstante, respetan las proporciones de los modelos, se producen fenómenos que sólo se pueden explicar por los efectos de Ondas de forma, singulares y poderosos, por ejemplo; la sustancia viva no sufre necrosis alguna; parece como si se la hubiera puesto fuera del alcance de las materias químicas degradantes.

La verdad es que la carne se vuelve dura (pero no se pudre, se deshidrata y se esteriliza) y la clara de huevo cristaliza, en lugar de agriarse y descomponerse.

Este fenómeno de momificación se produce en un punto preciso de la pirámide, que coincide, más o menos con su centro de gravedad. El carácter de este fenómeno podría ser, más que probablemente, eléctrico. Las personas sensitivas podemos producir ese fenómeno de momificación, con un trozo de carne fresca, o frutas, mediante imposición de manos dos veces al día; al cabo de ocho días, la carne se ha vuelto dura, tomando un color marrón oscuro. Con algunos días más, se queda momificada. Estos fenómenos dejan de serlo para la persona que los realiza, ya que está familiarizado con ellos y los ve naturales.

El sensitivo tiene ese sexto sentido más desarrollado que las demás personas. Este sexto sentido psíquico es el desarrollo de la mente a través de las energías psíquicas.

Podemos estudiar ahora en el hombre la relación entre su mente y su energía psíquica. Es lógico que debamos observar reacciones psicoorgánicas en relación con la actitud mental de cada hombre particular. Las energías psíquicas se pueden transformar en energía negativa o positiva.

Los tratados de magia se dividen en dos partes: la magia blanca y la magia negra. Todo es magia; sólo que una desarrolla las energías positivas, y la otra, las negativas. Las energías psíquicas son producidas por nuestro cerebro. Dicho órgano es la fuente de toda energía del cuerpo humano, y el cuerpo humano tiene tantas energías desconocidas por la ciencia oficial, que, cuando la ciencia oficial pueda controlar estas energías psíquicas, se habrá superado las diferencias que existen entre psicología y parapsicología.

MIGUEL MOREY LLITERAS
(Estudioso de Parapsicología)

GENT QUE DESTACA

El dibuix que us presentam és de la nina CATALINA JUAN BRUNET que col·laborarà amb nosaltres mensualment, il·lustrant el motiu que sobresurti. El d'aquest número fa referència a la Setmana Santa tan entranyablement celebrada entre nosaltres. Na Catalina destaca dins el camp de les Arts i de les lletres. Benvinguda sia la nova col·laboradora.

VENDA D'APARCAMENTS PER A COTXE

Informació: Tel. 56 23 27

Carrer Pare Cerdà, n.º 6. Veïnat d'Es Convent
ARTÀ

ACUDITS

El Paraís és una roca
que Déu posà enmig de la mar
d'aigües clares, transparentes,
i un cel ben clar.

De majestuoses muntanyes
que semblen tocar el cel,
d'ocells, flors i papallones
de pa i de mel.

De gens rústiques que guarden
un tresor de sentiments;
per dir-lo en poques paraules:
de bones gents.

I ara que la primavera
està a un punt d'arribar,
la mar és més transparenta,
i el cel em sembla més clar.

Fruits i flors en ves d'escardes,
que és un goig es veure es pla;
i i les muntanyes més verdes,
que no et canses de mirar.

Ja és primavera a sa Roca,
ja hi ha els ametllers en flor.
Ja és primavera a Mallorca,
ja és primavera en el cor.

Primavera mallorquina,
plena de flors d'ametllers,
d'aromes de mandarines,
limones i tarongers!

Que és de guapa sa Roqueta
que Déu posà enmig de la mar!
És com una novieta
que tothom vol festetjar.

Ai Mallorca estimada!,
jo vui esser el teu novii;
tenc dos títols que m'avalen
poder lograr aquest desig:
perquè som d'una vegada
artanenc i mallorquí.

SANT-PERE

Artà, 1987

NECROLÒGIQUES

Se nos ha ido Matti Viherjueri. Inesperadamente, sin molestar, como había vivido entre nosotros estos últimos diecinueve años, tomando parte en nuestras fiestas y preocupándose por nuestros problemas. Era de agradable trato y su sencillez denotaba al hombre importante que era en su país, Finlandia, donde incluso formó parte de su gobierno. Director de PRODUCET MARKINOINTI, actualmente estaba jubilado.

Era amigo de artistas, y él mismo no desdeñaba el dibujo, la pintura o la cerámica. Existen por la comarca numerosos cuadros del que era autor y que vendía para revertir el importe en obra benéfica. Y las cerámicas con la paloma de la paz,

y su lema PACIENCIA, adornan muchos hogares.

Descanse en paz el hombre bueno, amante del pacifismo, amigo de todos, especialmente de los artistas, fino humorista, y nuestro asiduo convecino, con la aportación de su especial manera de concebir la vida.

A Sarasate, Jerónimo Ginart y Tomeu Amadeo les hará falta su fina orientación.

El pésame a su esposa e hijos.

EN PREPARACIÓ

PERSONATGES INSÒLITS

A partir de la pròxima edició, si tenim salut, diners per a fer-lo i ganes, començarem a publicar la continuació d'aquella galeria de personatges insòlits que es va començar a les pàgines de «BELLPUIG» i que firmava Serafi Guiscafré.

Com ara ja en tenim tres en capella...

ANTONI RAI, ES CAVALLISTA. On es parla d'una afecció i que donarà goig als cavallistes. L'home que va a París, a veure córrer un campionat del món, com el qui va a Ses Païsses. No s'ha publicat aquest mes per manca d'una foto.

VICENÇ PIRIS, EL CAMINADOR IMPENITENT. Continuador dels grans excursionistes, i que fa trenta quilòmetres caminant, com qui es pren un vermut.

GUILLEM FERRER del DORADO, UN CASINER DE BON DE VERES. Continuador d'aquells casineros que, amb la qualitat, es feien la clientela.

Esperam que aquesta galeria sia tan ben acollida com és la il·lusió amb què es fa.

Comercial ARTÀ

MOTOCULTORES (CONDOR)

MOTOSIERRAS (MONDIAL Y OPEN)

SEGADORAS HIDRÁULICAS (ZAZURCA)

SEGADORAS ACONDICIONADORAS (ZAZURCA)

REMOLQUES ESPARCIDORES

REMOLQUES ENSILADORES

EMPACADORAS Y ROTOEMPACADORAS (BATLLE)

CUBAS DE VACÍO

BARRAS DE CORTE

BOMBAS PULVERIZADORAS

ROTOCULTIVADORES

ETC.

EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÁ LAS
TRES COSAS QUE USTED BUSCA:

SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48

Foto comentada

«LES DONES DE LA PASSIÓ», es titulava l'obra, però la censura prèvia va trobar que això de dones i de passió se podria interpretar malament. Una dona sèria no podia ser apassionada, l'obra es va titular per fi «LA MUERTE TRIUNFANTE». De l'esquerra a la dreta i de dalt a baix, són les garrides dones de la passió: Na LITA RIERA (Mª Magdalena), filla del mestre de picapedrers Miquel Riera, el bunyolí, i de Na Mulinera. MARGALIDA VICENS, filla den Damià de Ca Na Metxa, que representava «LA VIRGEN». Na Francisca de Cas Vidrier, que feia de Mª Salomé, totes miren a la Verònica, filla d'un sargent de la Guàrdia Civil, que nomia Joana Bibiloni.

A la segona foto, veim N'APOLÒNIA GENOVART (CONFIT), que era filla del fuster que féu la creu (son pare, en Pere Antoni, feia carros) explica cosa a les seves amigues, que són: asseguda a terra, Na Margalida Salord, i dretes, Na Joana Viulina, N'Antònia de Can Canyamel i Na Bàrbara Maressa d'es Serveri.

I a la darrera foto:

NA JOANA SANCHE, esposa del pintor Biel de Ses Terres amb «pose» virginal.

NA JOANA PASCUAL GINARD, filla de Na Joana Aina Viulina, avui monja de la Caritat, i que feia de dona d'Herodes.

Segueix N'ANTÒNIA VENYS, dama de la família de Caifàs, i per fi, vestida de blanc, impol·luta com una patrícia romana, N'Esperança Morey (d'es Colmado), que era la dona de Pilat, el que s'havia rentat les mans després de firmar la pena de mort.

El drama es va representar en el Saló de la Joventut Seràfica, i amb mans i veus tan excelses, és segur que va assolir un gran èxit.

Foto apropiada per aquestes jornades, darrerera de Corema i prop de la Setmana Santa, quan les roselles ja apunten pels conreus volent fer la competència en aquest floret de nines artanenges que eren la galiana de tot el Llevant mallorquí.

Ai, Cavallet, Cavallet!..

S. G.

ESPORTS

MOTOCICLISMO EN ARTÀ

Muchos saben que en Artà existe un Moto Club denominado DOS TEMPS, que viene organizando pruebas deportivas desde su fundación en noviembre de 1984, con setenta y cinco firmas de otros tantos socios, se inscribió en la Real Federación Española de Motociclismo, después de haberse nombrado una Junta Directiva, de la cual es Presidente D. Juan Amorós Negre.

A principios del 85, se construyó un circuito de Moto Cross en SA CARBONA, donde en ese mismo año se celebraron dos pruebas deportivas de Moto Cross, con gran asistencia de público. En el 86, se organizaron cuatro pruebas más, tres de ellas valederas para el Campeonato de Baleares; también se efectuaron dos pruebas en la modalidad TRIAL: una en el Torrent d'Es Cocons, y otra en Es Pelats de Cala Ratjada.

Según el Sr. Amorós, presidente del Moto Club DOS TEMPS, este Club colaboró en gran manera a que se formara, a finales del 85, la Federación Balear de Motociclismo, la primera Federación Autonómica que existe, y de la cual se sienten muy satisfechos, pues todo gira alrededor del Motociclismo, y al Sr. Amorós le complace en gran manera decir que pertenece a la Junta Directiva de dicha Federación desde que se fundó. El Sr. Amorós me comunica que este mismo año 1987 han construido un nuevo circuito en NA MAIANS, mejorando al anterior de SA CARBONA y donde este mismo año se celebrarán tres pruebas de Motocross, dos de ellas valederas para el Campeonato de Baleares. También, aunque con anterioridad se anunciará, tienen programada una prueba de TRIAL, que se desarrollará en los bellos y agrestes parajes de la ERMITA (Betlem). Me da a conocer los corredores inscritos en este Club con licencia Federativa. Estos son: Manuel Bonnín Vivancos, cuarto clasificado en el Campeonato de Baleares, serie Motocross en el 85, y sexto en el 86; Pedro Sureda, piloto novel que empieza este año, y al cual le auguramos un gran porvenir; Jaime Femenías Villalonga, alias Figuereta, joven veterano del TRIAL, y Gregorio Rechac Cañavate, que empieza por la difícil senda del TRIAL.

El Sr. Amorós agradece la ayuda de un grupo de colaboradores que forman la Junta Directiva del MOTO CLUB DOS TEMPS y pide a todos los que aman este caro, pero bonito deporte de la moto, que se unan a ellos haciéndose socios, y que, para ello, pueden dirigirse a Manolo Bonnín (Tienda Ca Na Dolores), y, en segundo lugar, para colaborar con ellos en la organización de los eventos deportivos que tienen en cartera, que bastante esfuerzo les está costando.

Y yo sólo puedo añadir que es un deporte maravilloso, que se animen los jóvenes amantes de este deporte, y que el pueblo de Artà pueda contar en pocas fechas con un verdadero equipo de competición, tanto en MOTO CROSS como en TRIAL.

PEP MISLATA